

ABONAMENTUL

Pe un an . 24 Cor.
Pe jum. an . 12 "
Pe 1 lună . 2 "

Arad de Duminecă
Pe un an 4 Cor. — Pe
un an România și America
10 Cor.

Arad de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
un an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferenc-utca 20.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Manuscripte nu se ina-
poiază.

Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Industria maghiarizării înflorește.

Suntem obișnuiți cu zilnicele atentate la naționalitatea noastră. Am ajuns chiar până la un grad atât de mare al impasibilității încât adesea nu ne mai impresionăm aproape de loc de ele.

Dar acum ne aflăm în fața unor cazuri extrem de grave. »Liga ungară pentru protecția copiilor« a adus un număr de vre-o 50 de copii din România în scop de-a le da o »creștere bună«, dar în realitate în scop de-a-i maghiariza. Faptul că între acești copii se află vre-o 12 cari *nicănu știu decât românește*, arată că acești copii nu sunt toți unguri, ci mulți copii de sânge românesc și de limba românească.

Este un caz nu se poate mai revoltător de exploatare a sărăciei, a mizeriei unor părinți strimtorați pentru a smulge nu numai fizicește ci și sufletește pe acești copii dela sinul maicei lor. Căci azilul din Seghedin nu înseamnă numai o *despărțire* ci o *înstrăinare* de părinții lor. Copiii aceștia cari azi încă nu știu o boabă ungară, cu darul de a percepție vioaie și ușoară a rasei noastre românești vor învăța în scurt timp ungară și atunci firește (cunoaștem sistemul din atâtea școli ungare!) li-se va interzice să mai rostască un singur cuvânt românesc.

Astfel se va săvârși al doilea pas în maghiarizarea lor complectă: după ce vor fi învățat ungară, vor uita, vor fi *siliți*, să

uite românește și alături cu limba ungară se va infiltra și conștiința și mentalitatea ungară.

Copiii azi smulși de lângă părinți, în 10—12 ani vor pricinui părinților (dacă vor mai da față cu ei vre-odată) cea mai grozavă durere pe care o poate avea un părinte, ei se vor rușina de origina lor, de părinții lor și îi vor privi cu dispreț și cu inima rece.

»Cea mai mare industrie a Ungariei«, cum i-a zis Björnson maghiarizării, înflorește deci. Națiunea care, după spusa lui Széchényi, ar trebui să ierte până și pe paricizi pentru a se spori în număr, națiunea aceasta nu cunoaște nici un scrupul, nici o considerație când e vorba de a se spori.

Și acum al doilea caz și mai grav. O sută cincizeci de localități românești ale comitatului Arad au fost ieri răsbotezate, primind câte un nume ungară. Am ilustrat ieri partea caraghioasă a acestui botez care adesea amintește mai mult un botez de rit mozaic. Am arătat ce pocitanii de cuvinte ar fi să poarte de aici încolo satele noastre.

Sunt copiii monstruoși și nelegiuți născuți din concubinajul șovinismului bolnav cu prosta administrației.

Dar este greșit de a socoti cazul acesta cu ușurătate și cu un fel de nepăsare. La adunarea congregației noastre un deputat român a crezut să le combată spunând, că noile numiri nu vor izbuti să maghiarizeze și *poporația* satelor noastre.

Aceasta nu poate fi un argument, ci cel

mult o slabă mângâiere pentru noi cei loviți de noua măsură de maghiarizare. Ba este chiar mai mult, o vinovată ușurătate de a trece astfel peste acest grav atentat la naționalitatea noastră.

Căci nouăle numiri ating drepturile noastre cele mai imprescriptibile ale neamului nostru.

Pentru orice istoric nepreocupat este cert, că noi suntem *adevărații locuitori autohtoni ai acestor locuri*. Suntem poporul cel mai vechiu de aici, veniți cu mult înainte de oricare alt popor, înainte de slavi, de germani sau fino-maghiari. *Pământul acesta, locurile acestea sunt prin excelență locuri românești*. Despre nici un ținut nu i așa de sigur ca tocmai despre acest colț de românism, că de 2 mii de ani este neîntrerupt locuit de acelaș popor, poporul daco-românesc.

Avem deci dreptul imprescriptibil de a înțipări acestor locuri un caracter românesc, de a le da numirile noastre naționale vădind în felul acesta și în mod exterior caracterul lor românesc.

Cine schimbă numele istorice românești ale acestor locuri, atinge acest drept al nostru, vrea să schimbe caracterul românesc al acestor locuri, creind aparența că noi suntem niște venetici pe pământul acesta și că el prin originea lui a fost străin, ungară.

Prin aceasta perfidă măsură guvernul tinde să falsifice conștiința noastră istorică. Prin toate mijloacele vastei ramificații a statului modern, el va căuta să strecoare, să infiltreze, să impuie poporului nouăle numiri

POIȚĂ ORIGINALĂ A »TRIBUNEI«.

Un teatru popular francez.

După G. K. Wolff.

Trad. de Horia Petra-Petrescu.

Nenumărate stegulețe și flamuri albastre-albe-roșii flutură vesel de jur împrejurul baracelor simple de pe coasta dealului. Sute de oameni veseli așteaptă în locul rezervat pentru public, acoperit numai pe jumătate, cele trei lovituri, cu cari se anunță începutul reprezentației — întocmai ca în Paris, așa și aici, în sătulețul francez de munte departe de șomotul lumii. Ne aflăm pe partea cocală a creștelului Vogesilor, pe teritoriul francez, în teatrul popular din Bussang. La picioarele noastre aleargă Moaia, care se ivește la o depărtare de câteva minute mai sus și care aleargă, un isvorăș plin de vioiciune, spre șev, la Remiremont, orașelul cel mai apropiat. Deasupra noastră capete uriașe de munți încheie cazanul larg al văii cu prietinosul Bussang și suprașe de lunci splecate ușor cuprind teatrul de astăzi, îmbrăcat de sărbătoare și plin de lume.

Cine cunoaște clădirea de lemn din Lauchardt (Teatrul unde a fost și Goethe director — N. Trad.) înainte de reparația terminată în timpul din urmă, acela poate să și închipuie teatrul din Bussang asemănător acestuia, numai că locul rezervat pentru spectatori, între intrare și scenă, n'are copertă în Bussang. Astfel stăm într-o după-

amează frumoasă de August aproape în liber. Publicul se compune din amestecul original popular, dupăcum se potrivește cu ținutul muntos dela graniță. Lângă mine se salută două țărance din satele învecinate franceze, prietene de școală cari nu s'au văzut de multă vreme și și vorbesc într-o franțuzăscă dialectală: »Ah, tu s'as venu aussi! mon Dieu, que tu es gros maintenant! — Et dir que j'ai presque rien mangé (mangé), tout ce temps, pour maigrir (maigrir)! (A, ai venit și tu; Doamne, cât te ai îngrașat de tare! — Și zău că n'am mâncat aproape nimic, tot timpul, ca să slăbesc!) La spatule meu aud pe un alsacian cinstit, care a venit cu ai săi la serbarea populară, în patria sa veche — vorbește dialectul aspru aleman.

A făcut drumul pornind dimineață cu omnibusul-poștă dela Wessering peste Col de Bussang, trecătoare a cea cludată, pe care o trece drumul de țară printr'un tunel lung, în mijlocul cărui se află tocmai granița Imperiului. Dela granița franceză au sosit pe calea ferată, a cărei punct final e Bussangul, nenumărați oaspeți de băl și de vilegiatură, de prin stațiunile balneare elegante ale Vogesilor. Îndosebi multă tinerețe, elevi de liceu și găscușițe admirabile, căci toate școlile și pensionatele stau închise în timpul acesta — și toți sunt laolaltă, cu părinții și frații lor, gustând fericitul timp al vacanțelor.

La locul de onoare vedem chiar și pe domnul Méline, fostul ministru, »duce de Remiremont și prinț al Vogesilor«, cum li numește Anatoile France în glumă, pentru că are proprietăți pe muntele Reimer. Lângă dânsul căpetenia locului, conducătorul teatrului, a serbării popu-

lare, — pe scurt — al tuturor întreprinderilor din Bussang, dl Pottecher. Cine e dl Pottecher? Un domn bătrân, primarul Bussangului, mare industriaș, adevărat proprietarul unei fabrici de linguri de tinicheș, care dă subsistența la jumătate din populație (cealaltă trăiește din larba luncilor ei) și — în sfârșit — întemeietorul teatrului popular. Bunii locuitori ai Bussangului spun că joacă rolul unui »Seigneur du village«, în fundul sufletului lor însă li sunt mulțumitori. Înainte cu câțiva ani a ridicat teatrul acesta pe spesele sale proprii și a adus astfel pentru localitate o petrecere și un isvor de venit, care însemnează foarte mult pentru sătulețul sărac. Cel din Bussang joacă ei singuri, ajutați (nu-i vorbi) în rolurile principale de membrii familiei Pottecher. Și cine le scrie piesele? Iarăș un Pottecher, un fiu al primarului, care trăiește ca scriitor în Paris și care are de nevastă o artistă dramatică, de unde se pare, de altfel, că vine întreg interesul față de teatru.

Dar ce ni-se va servi acum? Ce așteaptă publicul atât de fără de astâmpăr? În ce piesă teatrală vor apărea astăzi cunoștii și cei ai casei, după o pregătire de mai multe săptămâni, într'un număr atât de mare (se vorbește despre 150 de persoane?) Ei bine, dl Pottecher iunior a călcat pe urmele lui Schiller și ne-a scris o »Fecioară dela Orléans«. Cum se și putea altfel? Eroina națională a Lotaringiei, Ioana d'Arc, e subiectul cel mai frumos și cel mai interesant pentru o piesă populară. Fiecare fată se numește în Lotaringia după ea, Jeana, dupăcum o chiamă pe flecare alsaciană, dacă părinții ei au sentimente franțuzești, Odile după sfânta mânăstirei Muntele Odiei.

O descriere interesantă a unui teatru popular. Dinastia Pottecher pare a fi înrudită cu părintele Bachiu din Șoimuș. Servească de indemn.

de localități. Poporul se va obișnui să privească pociturile ungurești ca adevăratele numiri »bune« și »legitime« ce vor putea circula ori unde fiind o monedă bătută în officile statului și având pajura țanțone a limbii ungurești. Numirile românești vor ajunge ca o haină veche și ponosită care se poartă tot mai rar și numai acasă — până se lapadă.

Dar numirile ungurești nu sunt numai un atentat de ordin politic ci și cultural. Sunt o știrbire a comoarei noastre etnice și lingvistice, căci sunt chemate a înlocui vechi cuvinte cu adevărat românești. Cine va reciti lista numelor românești ale acestor locuri va găsi că nicăiri pe tot teritoriul românesc al acestei țări — nu se găsesc numiri atât de curate, de neaș românești.

Pe când din păcate o parte foarte mare a numirilor de localități la noi e străină, de obârșie slavă, ungurească, germană sau obscură, în Crișana găsim aproape exclusiv nume de-o formațiune frumoasă și curată românească. Sunt ținuturi unde te crezi pe o clipă în cutare județ al Moldovei sau Munteniei întâlnind tot sate cu terminațiile atât de curat românești ca *esti*, *-eni*, *-ani* sau *-oasa* și *-easa* etc., ca Buteni, Honțești, Boncești, Moneasa, Brusturi, Poienari, Temeșești.

Alături de ele avem nume cari după forma lor tradează o obârșie mai veche chiar decât cea romană. *Berzava*, *Aciuva* par a avea dezinența *-ava* și *-uva* a vechilor numiri dace.

Alte denumiri ne arată iarăși forme originale ca Gura-Văii, După-Peatra etc.

Sunt forme deci de-o curățenie și originalitate românească netăgăduită, sunt moaște vii și sfinte ale trecutului românesc al acestui ținut, flori curate și frumoase, răsarite din trunchiul atât de vânjos și îmbielșugat al limbii noastre strămoșești.

Spiritul viu și vecinic tânăr al limbii noastre le-a produs în viața-i tainică și inconștientă de două mii de ani.

A desființa acele nume ar însemna a

rupe cu mâna brutală obucată din țesătura intimă și organică a limbii și pare că însăși natura și viața acelor ținuturi, văile, dealurile munții și plaiurile lor sunt legate intim de viața limbii noastre.

Dar se impune altă întrebare: Față cu acest atac ce armă de apărare ne rămâne nouă?

Aici ne sosește tocmai la timp știrea că »Asociația« va publica un dicționar al tuturor numirilor de localități românești al ținuturilor locuite de români. Suntem recunoscători Asociațiunii pentru această însemnată și folositoare lucrare. Ea va fi chemată să salveze o parte vie și prețioasă din comoara limbii noastre și va mântui cu acest chip o bucată din naționalitatea noastră, ceva din însăși ființa noastră etnică.

Nu mai rămâne decât ca noi toți românii să sprijinim silința asta a »Asociațiunii« dând viață adevărată și organică acelor cuvinte românești, făcând ca ele să nu trăiască o viață artificială închise în coloanele aceluia dicționar, ci să ducă o viață adevărată și vie, ca și până acuma.

Și în sfârșit să privim și partea pur politică a acestei chestiuni. Maghiarizarea numelor de localități este înscrisă încă de mai mulți ani în lege.

Să pare că nu mai este legal și rațional de-a ne răsvrăti împotriva unei legi ce s'a adus de mult și azi pur și simplu se execută.

Dar față de aceasta lege adusă fără de noi și în contra noastră noi trebuie să ne menținem dreptul nostru călcat prin această lege. Recunoaștem legalitatea ei formală, dar nu vom înceta să cerem *restituțiunea în întregime* și abrogarea acestei legi.

Industria maghiarizării înflorește. Ea își scoate materialul brut din marea nostru rezervoriu etnic, din marea uriașă nescată a *etnosului* nostru.

Până când marca aceasta se va turbura și se va revărsa mugind de durere și răsvrătire și va ineca și va spăla toate aceste palate de minciuni ridicate pe pământul nostru!

Svonuri în jurul reformei electorale. În acest sezon mort liniștea ce s'a sălășluit în lumea politică e întreruptă la restimpuri de senzații plăsmuite pentru o zi. Ele își fac turneul prin toată presa și se sting apoi fără a se acredita în opinia publică. Cu deosebire chestiunea sufragiului universal e întrebuințată cu predilecție de urzitorii acestor senzații, ca cea mai potrivită pentru de a atâta interesul general al țării. Ori cât de diferite sunt însă aceste svonuri, ca sorginte și tendențe, ele au un substrat comun: toate contemplează reformele electorale pe baza principiului de pluralitate în privința voturilor. Am semnalat de repetite-ori la acest loc primejdia ce constituie o astfel de alcătuire a legii electorale.

Ne sunt lămurite tendențele de cari se călăuzește guvernul, amăgit de »fata morgana« a imperialismului maghiar — și tăcerea lui pare a consfinți svonurile răspândite. Ziarul »Budapesti Napló« afirmă a ști cu pozitivitate că noua lege electorală sistematizează patru categorii de alegători, cu unul și până la patru voturi. Un vot vor avea toți cetățenii cari împlinesc etatea recerută, două cetățenii cari vorbesc și scriu ungurește, trei cei cari plătesc o anumită sumă de dare și patru oamenii titrați. În felul acesta elementul maghiar ar majoriza — pe lângă o chibzuită împărțire a cercurilor — pe celelalte naționalități. Lăsăm să-și trăiască viața de-o zi și svonul acesta, nădejdea pusă în biruința sufragiului universal fără îngrădiri — nu ni-se întunecă.

Aehrenthal și Tittoni. Ministrul de externe al Italiei, Tittoni, de prezent se află în vilegiatură la Manziana, aproape de Roma. În August va pleca pe scurtă vreme la moșia lui din Doslo, de acolo va călători în Moravia să viziteze pe principele Frasso-Dentice, care i invitase la sine pe ministrul de externe deja anul trecut. Întâlnirea lui cu cavalerul de Aehrenthal va urma deci numai după vizita aceasta.

Un comitat care respinge statuia lui Kossuth. Nu e vorba de un comitat locuit de naționalități, nu, ci de cetățuia cea mai puternică a independenților, comitatul Somogy, unde la propunerea contelui *Maximilian Hoyos* comisia permanentă a comitatului a hotărât că pentru statuia lui *Ludovic Kossuth*, ce se va ridica la Kaposvár, nu va da *nici un ban*. Faptul acesta însă la aparență de necrezut, în părțile de dincolo de Dunăre nu nedumirește pe nimeni.

E știut că »sihastrul dela Turin« a lăsat dureroase tradiții în părțile de dincolo de Dunăre. Manopera financiară cu bancnotele lui Kossuth a sărăcit ținuturi întregi, ducând la totală ruină materială pe faimoșii »nemeși« din comitatele Fehér, Baranya, Zala, Győr și Somogy. Câte blestemuri s'au rostit și se rostesc și azi la amintirea idolului național dovedesc și câte-va broșuri de istorie, cari prin tonul lor ponegrior răscoliseră la vremea lor multă indignare, dar totodată și aplause, cari veniau de dincolo de Dunăre. Și ori câtă strădanie se cheltuește întru amuțirea disonanței ce se amestecă astfel în simfonia osanalelor kossuthiste, e zădarnică. Va mai trece încă vreme până când aureola lui Kossuth se va desface din umbra unei lumi întregi de dureri pricinuite de el. Prilejul însă e minunat pentru jălaniii patriotice, iar orăcăitul pressei evreești desăvârșește numai ansamblul.

Astfel se joacă deci soarta tragică a fetelor fărăn din Domrémy pe dinaintea ochilor mulțimii, care se poate entusiasma. Deia zilele copilăriei, când rolul copilei li joacă o nepoțică a bătrânului Pottecher, până la ceasurile desperate ale procesului împotriva presupusei vrăjitoare, când termină rolul nevasta autorului. Când se joacă scenele cele mari, cu poporul și cu iuptele, se deschide fundul scenei de tot, încât se pot vedea toți actorii de pe planul înclinat al câmpului de după teatru, sub niște pomi naturali.

Pe coastele mai înalte și pe drumurile munților stă publicul, care vrea să vadă cel puțin ceace se petrece afară de casa de lemn. O participare a poporului la reprezentație și la întreaga întreprindere, care nu e a se confundă cu colaborarea publicului din orașul mare la o reprezentație clasică cu prețul de jumătate!

Cele patru reprezentații, cari se dau în fiecare vară, atrag o mulțime atât de mare de streini la Bussang, încât au început încurând să se teamă serios de concurență celelalte stațiuni balneare ale locului. Mai cu seamă Gérardmer a început imediat să introducă și ea așa ceva. Rezultatul a fost un teatru în natură, în pădure, în apropierea orașului. Aici stau privitorii în umbra brazilor înalți, pe țâșnane de pământ așezate în semicerc, ca într'un teatru etnic.

Și aici joacă locuitorii, dar lipsește legătura patriarhală cu »fata«. Pottecher. Locuitorii din Bussang, cari sunt recrutați pentru rolurile cele mai însemnate, pe lângă acelea ale membrilor familiei fondatorului, se țin de indispensabili. Am cunoscut pe un tânăr, care a jucat de multe ori și care mi-a spus pe față: Dacă mă întâlnește

dnul primar pe stradă și dacă are lipsă de mine pentru un rol important, își ridică pălăria de pe cap de departe dinaintea mea.

Domnul Pottecher, fiul, a raportat într'o revistă săptămânală franțuzească, în »Revue Bleue«, (a. 1902) despre experiențele din Bussang și a atras astfel atenția cercurilor mai largi din Franța. Urmarea a fost dezvoltarea ideii în două direcții. Mai întâiu încercarea de a reprezenta piese serioase și de valoare literară în liber, mai cu seamă în amfiteatre antice, cu actori de profesie. Rezultatele cele mai grandioase s'au ajuns cu reprezentațiile tragediilor din Racine și Sofocle în arena romană din Nîmes, din partea actorilor comediilor franceze. Mai apoi s'a născut năzuința să se dea poporului pentru un preț bagatel reprezentații convenabile prin orașe. Astfel se va face încercare în Paris cu un »teatru liric popular« susținut din partea statului; s'au angajat pentru scopul acesta localitățile »Teatrului dela Galta«. Altă propunere este să se dea reprezentații populare în arena antică — nu-i vorba, foarte mică — pe jumătate încă în ruină, din Paris. (Rue de Navarre) cu trupe teatrale bune, cari să se prinde. Dar ce mare deosebire între împrejurimea sterpă a acestui teatru — ruină din carierul sărăcătos al malului stâng al scenei și între regiunea grandioasă a casei de lemn din Bussang, în mijlocul înălțimilor, unde au crescut arborii, din cari s'a clădit teatru, întocmai după cum plesa teatrală jucat acolo s'a născut din simțământul iubirei de pământul natal al oamenilor, cari o joacă și o ascultă!

Între Scylla și Carybdis.

De Alexandru Muntean a lui Vasile.

Articolul de fond din »Tribuna«, Nr. 144 dela 1/14 Iulie a. c., atinge o chestiune, care preocupă serios inimile calde pentru salvarea școalelor noastre. Se vorbește de satul Nicula, de unde răsar, în forme primitive, laresii, patronii creștinismului prin căsuțele și bordeiele sătenilor noștri, din această țeară. Sfinții dela Nicula, sunt — așa zice, inspirat, autorul pomenitului articol — izvorul conservării naționale, care le-a dat bunilor noștri frați dela Nicula gândul, ca să susțină și dânșii școala confesională. Fără a căuta motivele, știm, ceice ne interesăm de focularele de cultură, de până ieri, ale neamului nostru, de școalele confesionale, că în toate comunele crescute în duh românesc, de asemeni s'a decis susținerea, și pe mai departe, a școalei confesionale, chiar și în fața situațiunei noi, create de legile apponyane.

Articolul din chestiune însă, din purtarea »patriotică« a dascălilor sălăgeni, lăsați, poate, pradă, fără muștrare de cuget spiritului nefast al unei educații străine și necontrolați; și din faptul că ici-colo, comisarii de examene, a constatat că »mulți învățători se folosesc de situația nefastă de tranziție a școalei, create prin legea lui Appony, pentru a nu-și face datoria«, ajunge la punctul culminant, și zice: »Nu vă vine să puneți încă odată în discuție problema fundamentală: să mai susținem, în astfel de împrejurări și după astfel de rezultate școalele noastre primare?«

Judecătorul nepreocupat, va fi nevoit, pentru a nu cădea în păcat, să aprofundeze această mare și vitală chestiune, impunându-i sute și mii de rezerve, pentru că învățătorii noștri, pe cari am învățat a-i iubi, admiră și cinști, în trecut, nu pot fi cu nimic învinuiți, că vor să trăiască și ei la adăpostul grijilor materiale, adecă în conformitate cu prestațiunile reale ale muncilor apostolești.

Este ori nu adevărat, că poporul nostru, prin fatalitatea vremurilor, n'a ajuns să prețuiască, în de ajuns, necesitatea și folosul școalei?

Este ori nu adevărat, că, mai ales în părțile muntoase, băeții de școală dela sfârșitul lui Martie sunt păstori de vite?

Este ori nu adevărat, că pentru învățătorii cualificați, a fost o perpetuă martirizare, a servi într-o școală, unde nu primeau salar, decât 80, 100 fl. la an, plus uneori, bucatele, cari, de obicei, ierau cele mai rele?

Este ori nu adevărat, că de multă vreme deja în multe feluri și în multe chipuri, sub răsuna-toare fraze, s'a accentuat sărăcia proverbială a intelectualilor cu numele de dascăl românesc, rămânând toată chestiunea numai aici?

Este ori nu adevărat, că până la ivirea legii apponyane, nimeni nu și-a spart capul, — înțeleg, pe o scară mai întinsă, cu sistem bine chibzuit, ca să li-se asigure dascălilor minimumul de lipsă nici chiar dela 1893 încoaci pentru nevoile materiale ale vieții?

Este ori nu adevărat, că prin reuniuni, prin ziare și în alte chipuri și moduri, învățătorimea noastră a abordat chestiunea salarizării ei mai europenești, dar, că sârmana glasul ei eră glasul celui ce strigă în pustie?

Dacă e adevărat, și cine cutează să mai ascundă lucrul acesta, dacă vrea să treacă de om franc atunci dăscălimea noastră ar trebui ascultată, glasul inimei acestei nobile corporațiuni trebuie studiat cu competența psihologului, și s'ar vedea atunci că nu i în societatea românească învățător care să fie vrednic de acest nume și să dorească a intra în apele străine, dar legea inexorabilă a firii omenestii, — dată fiind situația asta penibilă — de a fi cu capul de peatră, ori cu peatra de cap — între Scylla și Carybdis — îl pune pe gânduri și îl face să-și urască zilele, în care s'a nă cut, neștiind cum va servi la doi Domni!

Cunosc o seamă de învățători bine instruiți, cu pregătirile pedagogice laudabile, cu spor în studii, peste an, și la examen eminenti, având,

an de an, din partea inspectorilor regești laude, și acum intrată legea apponiană în vigoare, nimeni nu-și mai aduce aminte de ei, decât acuzându-i guvernului, că nu fac spor din un singur obiect de învățământ din limba maghiară; iar pentru aceasta, pe baza legii apponyane, li-se aruncă cercetări disciplinare în cărcă!

În articolul din vorbă mai găsim următoarele:

»Zilnic auzim de măsurile, ce statul ia pentru a-și asigura controlul asupra școalei confesionale. Urmarea este, că învățătorii noștri caută tot mai mult să se conformeze dorințelor și ordinelor venite dela guvern și nesocotesc tot mai mult dorințele și scopurile acelora, cari sunt stăpânii școalei: biserica susținătoare a școalei.

Pusă chestiunea în acest chip, să medităm puțin asupra iei și cu sânge rece să concludem la adevăr.

Da; guvernul trimite ordinațiuni peste ordinațiuni; organele sale, cu ocolirea ori chiar în prezența conducătorului, școalei, care e directorul adecă preotul din comună arată, că știu și s' pricep de minune »să controleze«. Cel dintâi lucru e să-și arate puterea, nu pedagogia. Să recomandă ori nu, ce oficianț este, câte-un inspector de școale mai vajnic intră în școala învățătorului în mod brusc, și poate și de mai nainte, că Domnul inspector sau exmisul ministerial pentru controlarea școalelor confesionale, n'a venit aci să contribuie cu luminele sale de specialist la desăvârșirea operei, la care e învățătorul nostru angajat, să îndrepteze să niveleze cărările grele ale creșterii elevilor ci îi caută vină, adecă, după zisa marelui nostru Eminescu, cu »ideile ce ai semănat, ci păcatele și vina, în mod fatal legate sunt, de-o mână de pământ« — acelea se cercă și se află, și apoi ține-te, învățătorule, de ordinațiunea konzistorială de a face progres în toate studiile când, cei-ce îți croiesc soarta, (mai ales în Pihor) cer numai din limba maghiară progres strălucit!

În măsură de a cunoaște sufletul învățătorului român, prin dragoste sinceră, autorul acestor șire se uimește de numărul îngrozitor de mare al învățătorilor buni, cari n'ar fi prestat în clasa primă a școalei elementare bunăoară ca din Peștes, Lunșoara, Fechetău și alte locuri similare, succes suficient din limba maghiară, când pe baza planului de învățământ, la examenul final din anul școlar, curent — așa se vede — inspectorul confesional ar fi clasificat rezultatul examenului din toate obiectele de învățământ, la aceste școale, de »foarte bun«.

Pentru oile răioase din sirul învățătorimei, nu-i putem bănui pe toți, cari își fac datoria cu ambiție și fac chestie de conștiință din nobila și sfânta lor misiune.

Soarta învățătorimei noastre azi e vrednică de plâns. Nevo lor sufletești ale poporului nostru învățătorii români nu mai pot în curățenia conștiinței răspunde, iar aceia cari își pun în joc pânea trupului pentru hrana sufletului, pur și simplu dacă nu sunt încă, de sigur vor fi dați afară din școală, prin urmare iei și familia lor ajung pe strade.

Așa crește proletariatul intelectual, și în asemenea situații, cu strigătul disperat al copiilor flămânzi în urechi, nu-i mirare, că unii învățători, slabi de inger, își pierd cumpăna minții senine, și aleargă în brațele »ocrotitoare« ale inspectorilor, de stat de soiul vajnicilor pomeniți.

Din aceste considerante ar fi bine, să auzim cât mai curând, că măritul congres național bisericesc al metropoliei ortodoxe române din Ungaria și Transilvania pune capăt, încă acum înainte cu mult de anul 1910, nesiguranței ucigătoare în care balansează biata noastră învățătorime, iar până atunci am credința nestrămutată, că abordată chestiunea, deajuns, prin ziare, să n'o mai atingem până se vor vedea măsurile, luate de măritul congres.

Din România.

Dela Curtea din Sinaia. Ziarele de dincolo publică următoarele:

Starea sănătăței M. Sale Regelui s'a îmbunătățit. Dl dr. Theodoru a recomandat totuși Suveranului câte-va zile de odihnă.

Audiențele la Castelul Peleş au fost suspendate.

Congresul de pescărie. La congresul de pescărie, care va avea loc în luna Septembrie la Washington, România va fi reprezentată prin dl Antipa, directorul general al pescăriilor statului.

Cu ocazia acestui congres, acei cari vor lua parte la el, vor vizita marile locuri și fluviile ale Statelor Unite, cari sunt foarte importante din punct de vedere ichtiologic.

Consiliul superior de agricultură. În ultima ședință a consiliului superior de agricultură, la care au luat parte toți membrii și anume d-nii: P. Poni, Bagdat, Văsescu, Principele Știrbel și Carabatescu, a fost ales în unanimitate ca președinte, în locul dlui T. Roseti — care a demisionat — dl P. Poni.

Mișcarea culturală.

Serbările dela Șimlău.

Comitetul arangiator din Șimlău aduce la cunoștință că a făcut dispoziții să intrunească și popor la serbările »Astrei«. Ziua întâi a serbărilor va fi mai ales destinată poporului. Seara va fi reprezentație teatrală pentru popor, reprezentându-se o piesă de ocazie a dlui Dr. Dionisie Stoica.

Tot dela comitet a pornit ideea compunerii și tipării monografiei comitatului Sălajului, cu ocazia venirii Astrei la Șimleu. Tipărirea acestei monografii, cuprinzând vr'o 20 coale de tipar cu peste 100 fotografii originale, e pe sfârșite și se va pune la dispozia publicului în zilele serbărilor.

Comitetul roagă pe toți cei ce doresc a participa să se anunțe cât mai în grabă, cel târziu până la 1 August (19 Iulie) a. c., căci altcum nu poate garantă de cvartir. Cvartire sunt de trei feluri: gratuite, la particulari cu 2 cor. pe 24 ceasuri și la hotel. Ceice se anunță sunt rugați a arăta ce fel de cvartir doresc.

De asemenea și ceice doresc a participa la banchet sunt rugați a se anunța deodată cu anunțarea participării, cel târziu până la 1 Aug. st. n. căci altcum comitetul arangiator nu garantează. Tacămul costă 5 cor. de persoană. Pentru țărani 1 cor. 60 b.

Invitări nu se trimet, prin urmare să se privească invitați toți românii cari se interesează de propășirea noastră culturală.

După încheierea serbărilor, Duminecă, 9 Aug. n., se va face peregrinaj la mormântul din Bocșa-română al lui Simeon Bărnuțiu, dela nașterea căruia se împlinesc 100 ani. Se va face și o excursiune la Moigrad, fosta capitală a Daciei porolisene.

NB. Insiuările pentru cvartirare și banchet, precum și cererile de informațiuni sunt a se adresa dlui Ioan P. Lazar, președintele comitetului arangiator.

Omor. oaspeți au legătură cu trenul până la Șimlău: prin Orade, Carei, și Cluj, Bistrița, Gherla, Dej, Jibou, Zălau.

Cel dintâi atelier de pietre monumentale aranjat cu putere electrică.

Gerstenbrein Tamás — mester de monumente și pietre de amănunț.

Fabricație proprie din marmură, granit, șeyal, labrador etc., din pietre de mormânt rezagăzina se află în Kolozsvár, Ferencz József-ut 25. Capelaria și magazinul central: Kolozsvár, Dézsma-u. nr. 21. Telefon 662. Filiale: Nagyvárad, Nagyzoboz, Déva și Bănapatak.

»Astra« la Pogăceaua. Membrii despărțimântului Murăș-Oșorhei al »Asociației pentru literatura și cultura poporului român«, precum și toți sprijinitorii acestei instituții, sunt invitați prin aceasta a lua parte la *adunarea cercuală*, ce se va ține la 13/26 Iulie a. c. la 2 ore d. a. în școala confesională gr. cat. din comuna Pogăceaua de câmpie.

ORDINEA DE ZI:

1. Deciderea adunării.
2. Constituirea biroului.
3. Raportul comitetului.
4. Raportul casarului și proiectul de buget.
5. Alegerea comisiunilor necesare.
6. Conferență: »Insemnătatea instituțiilor culturale în viața unui popor«, de abs. de teol. Ioan Oprea.
7. Alte disertații ce se vor înalțua la preșident până inclusiv 24 ore înainte de adunare.
8. Rapoartele comisiunilor.
9. Alegerea a doi delegați pentru adunarea generală a »Asociației«.
10. Eventuale propuneri.
11. Închiderea adunării.

Murăș-Oșorhei, la 9 Iulie 1908.

Pentru comitet: *Stefan Russu*, preșident. *Vasilie Tătar*, secretar.

Din străinătate.

Manevrele navale engleze. Într'un articol publicat în »*Tägliche Rundschau*« asupra manevrelor navale engleze, contele Beventow, căpitan de corvetă, găsește foarte ciudat faptul că Anglia a ales ca bază de operațiune pentru flotile sale două puncte pe coasta daneză, unul în Marea nordică, altul în Baltica, lângă Skaen, un punct ce domină comunicația între Miază noapte și Răsărit.

Convențiile încheiate de Anglia cu Portugalia și cu Spania îl asigură, în caz de război, neutralitatea acestor state.

Într'un discurs rostit de curând, primul ministru al Norvegiei a dat să se înțeleagă că, în caz de război, Norvegia și Danemarca vor avea o atitudine pasivă.

E fapt — continuă autorul articolului — că dacă un vas german trece prin Beltul mic, presa daneză face mare gălăgie; deasemenea și când un torpilor german evoluează aproape de coasta daneză. Angliei însă i se acordă privilegiul. De aci se poate presupune că între aceste două state ar exista o convenție militară secretă.

O scrisoare a împăratului Wilhelm. *Colonia*. »*Gazeta de Colonia*« relevând știrile ziarului »*Standard*« care publică veștile din Petersburg spunând că ar domni o neliniște generală în urma unei scrisori a împăratului Wilhelm către țară, zice că e vorba de o nouă încercare de a se face Germania răspunzătoare pentru aprecierii neliniștitoare care au fost făcute.

Ziarul din Colonia adaugă că sunt tot atât de neexacte amănuntele publicate de »*Standard*« cu privire la o pretinsă vizită a împăratului Wilhelm în Rusia, în toamna viitoare. Nimic nu se știe la Berlin despre o așa vizită, ba se poate afirma că o atare vizită nu va avea loc anul acesta. În sfârșit, ziarul relevă o declarațiune a domnului Cambon, ambasadorul Franței la Berlin, care a zis că toate guvernele sunt aliate a voi pacea; de necesitatea păcii e convins nu numai guvernul german, dar însuși națiunea germană.

Lupta electorală în Statele Unite. De la începutul războiului pentru desrobirea robilor, deci de aproape 50 de ani, partidul democrat a fost la putere numai de două ori câte patru ani în amândouă dățiile candidatul și președintele lor a fost Cleveland. Acuma de 12 ani sunt la putere tot republicanii. Partidul e, prin urmare, foarte dornic a pune mâna pe putere, dar și foarte desorganizat.

Dacă am judeca după entuziasmul ce a domnit la Denver, în lagărul democrat, când au proclamat candidat pe Bryan, partidul va birui în alegeri, căci la proclamarea candidatului republi-

can, Taft, în Chicago, entuziasmul și gălăgia au fost mai mici. Drept că știau că, fiind că a durat entuziasmul partizanilor lui Taft, s'au hotărât să-l întrecă măcar cu patruzeci de minute.

La Chicago, partidul republican a făcut o greșală, căci programul lui Taft prea ține seamă de elementele reacționare. Democrații arată că politica lui Roosevelt s'a însușiat dela ideile lor, de pildă în lupta împotriva trusturilor și a bogățiilor celor mari.

Mai arată că nu odată Roosevelt și-a putut ajunge la scop numai prin sprijinul ce democrații i-au dat în Congres. Foarte dibaci au fost democrații punând în programul lor luptă energetică împotriva protecționismului și a trusturilor. Ei se leagă că vor scuti de orice vamă acele mărfuri străine cari ar putea concura pe cele fabricate de trusturi. Mai au un punct de program foarte popular: cer să se aleagă senatorii federației de-a dreptul de popor și nu ca azi, să-i aleagă parlamentele statelor. Mai vor da-rea proporțională pe venit.

Republicanii se deosebeau până acuma de democrații, fiind imperialiști, adică pentru flotă și armată puternică spre a se putea amesteca în politica lumii. De data asta și democrații sunt imperialiști.

Democrații s'au rostit cu energie împotriva aristocraților și se leagă a le opri emigrarea. Prevăzând din această pricină războiul cu Japonia, cer fortificarea țărmului apusean la oceanul cel mare.

Bryan ar putea reuși, dar împotriva lui, sunt dușmani chiar în partidul democrat: mai întâi elementul conservator, care nu se impacă de loc cu radicalismul lui, apoi democrații din New-York și presa lor; pe urmă Hearst cu toate zărele lui.

Mai e și faptul că în alte două alegeri a căzut și nu se știe ce vor face negrii și lucrătorii.

Expoziția de copii din Poiana.

Comitetul »Reunionei române agricole sibiene« adresându-se medicilor români din comitatul Sibiiu dlor: Dr. Nicolae Calefariu și Nicolae Comșa (Săliște); dr. G. Pruneș (Orlat), dr. Ioan Elekas, dr. Atanasie Moga (Sebeșul sâsesc), dr. Ioan Popp și dr. Ilie Beu (Sibiu), dr. Ioan Bucur (Râșinari), dr. Victor Mihu (Poiana) și dr. Ilie Iancu, le-a scris următoarele:

Stimabile domnule Doctor!

Incurajați de bunele rezultate, obținute la prima și la a 2-a expoziție de copii, ținută în toamna anului 1906 și 1907 în comuna Apoldul român și în Ilmbav, atât în ce privește igiena, hrana, îmbrăcămintea, curățenia și îngrijirea peste tot a copiilor, cari toate condiționează dezvoltarea normală, atât fizice, cât și intelectuală și prin urmare și puterea de viață a generațiilor viitoare, și incurajați și prin faptul, că ideea de a aranja expoziții de copii începe a se generaliza și de cătră alte așezăminte culturale ale noastre, — hotărîm am luat, ca în toamna anului de față să aranjăm o a 3-a asemenea expoziție.

Pe aceasta a 3-a expoziție o vom aranja cu copiii locuitorilor din fruntașa și puternica comună Poiana.

Pentruca ostenețele și jertfele reunionei, aduse și pe acest teren, să fie folositoare populațiunii noastre, băntuite de tot felul de neajunsuri, îndrăsnim a ne adresa cătră dvoastră cu respectuoasa rugare, să binevoiți a ne da statul prețios și cel mai competent în meritul aranjării expoziției; să binevoiți a intra în jurul ei și eventual să țineți și o conferință din vre-unul din ramile ce stau în legătură cu asemenea expoziții.

Mulțumindu-vă înainte pentru ostenețele puse în serviciul cauzelor poporului nostru, vă rugăm să primiți, stimabile domnule doctor, expresia deosebitei stime ce vă păstrăm.

Sbilla, 4 Iunie 1908.

Comitetul central al »Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiu«.

Pantaleon Lucașu,

preșident.

Vic. Tordășlanu,

secretar.

Di Sturdza la Viena.

Primministrul României, di Sturdza, a sosit a seară la Viena însoțit de secretarul său, di Filodor, șeful cabinetului politic. Di Sturdza va avea o întrevvedere cu ministrul de externe al Austro-Ungariei, cu baronul de Aehrenthal. Referitor la aceasta întrevvedere di Petre Carp, fost primministru, care a petrecut câteva zile la Viena, a declarat unui ziarist următoarele:

— E aproape mai presus de îndoială, că cu ocaziunea întrevvederii se va discuta asupra convenției comerciale dintre România și Austro-Ungaria. Una din cauzele cari trăgănează negocierile, e împrejurarea, că Austro-Ungaria, căreia îi plac convențiile favorabile, nu ține să accelereze negocierile; o altă cauză mai e, că România care de asemenea nu prea resimte efectul lipsei unei convenții, — fiindcă pierderea taxelor vamale se compensează cu impozite mai mari, — mai așteaptă până la definitivizarea convenției dintre Austro-Ungaria și Serbia. Nu cred, că baronul de Aehrenthal și prim-ministrul Sturdza să discute din acest prilej și chestiuni de politică externă. Chestiunile relevate la întrevvederea dela Reval, nu interesează România. Pentru România chestiunea macedoneană e indiferentă. De altfel puterile se amăgesc cu existența unei astfel de chestiuni. O astfel de chestiune nu există, ci există în Macedonia chestiunea grecilor, sârbilor și bulgarilor(?). Aceste trei puteri balcanice voiesc pur și simplu să înghită Macedonia. Propunerea Angliei o consider de fără valoare. După părerea mea o schimbare temeinică numai în cazul alternativei următoare se poate efectui: puterile ori să lase în voia ei Turcia ca să se răfuiească cu Grecia, Serbia și Bulgaria, ori să le concedă celor trei state balcanice să împartă Macedonia între ele.

Di Carp a plecat din Viena încă înainte de sosirea cumnatului său, prim-ministrul Sturdza.

Aviz pentru anul viitor.

Anul școlar 1908/1909 se va începe la 1-a Septembrie v. 1908. Inscriverile se fac de direcțiune în zilele de 1, 2 și 3 Sept. v.

Pentru a se împedeca o aglomerare prea mare de elevi în clasa I a comercială și a se putea face o selecțiune mai bună a lor, conferința a adus următoarea hotărâre:

1. Prenotațiile pentru înscriere în clasa I. comercială să se facă în fiecare an prin adresă în scris până în 15 August st. v. la direcțiune.

2. Lista celor prenotați să se pertracteze în conferința de începere a anului școlar, în care se va decide eventuala primire sau respingere.

3. Sub nici o împrejurare să nu se primescă în clasa I. comercială un număr mai mare de elevi decât cel admis de regulament adică 40 de elevi și numai în cazuri de tot excepționale numărul de 45.

4. Cei nelinsuși până la termenul fixat în punctul prim, precum și cei ce nu vor prezenta la însușuire atestatele cuvenite pot fi primiți la școală numai în cazuri de tot excepționale.

În clasa primă pot fi primiți numai acei elevi, cari au absolvat cu succes și pot produce atestat de trecere din clasa IV. gimnazială, reală sau civilă, dela o școală publică. La înscrierea tuturor se cere atestat școlar și atestat de botez.

Examenele supletorii și de emendare se vor ține în 1 și 2 Septembrie v. Cel ce vor întârzia atât dela acest examen, cât și dela înscriere, pot fi admiși numai dacă vor dovedi cu certificate demne de credință cauza întârzierii. Examenele de privatisti și maturitate de corigență oral se vor ține în 6 Septembrie v. Aceștia au însă a se însușua în persoană la direcțiune cel mult până

în 1 a Septembrie v. Privatizii au a plăti la direcțiune taxele pe un an școlar cu 74 coroane și taxa de examen de 80 coroane deja la însușire pentru examen.

Taxa de primire e 8 coroane, didactru 60 coroane și alie taxe 6 coroane, și trebuiesc plătite la înscriere cel puțin jumătate, iară până în Februarie restul. Elevii, cari nu și vor achita la timp taxele, vor fi opriți dela cercetarea cursurilor.

Elevii de confesiuni streine decât cea română greco-orientală și greco-catolică plătesc didactru dublu.

Fiecare elev va mai plăti pe seama fondului de penziune al profesorilor încă o taxă de 10 coroane, o taxă ediliă de 20 coroane pentru zidirea școlii, iară pentru excursiuni școlare și alie trebuințe suma de 6 coroane.

Fiecare elev e dator a avea la începutul anului școlar toate cărțile și revizitele necesare nouă și în bună stare, deoarec legile școlare opresc traficul de cărți și revizite și folosirea de cărți vechi și necorespunzătoare. Cărțile vor purta viza Institutului alături cu numele elevului.

Chipul și uniforma proprie a școlii comerciale se recomandă a se procura d-je în prima lună de școală și se impune în mod obligatoriu tuturor elevilor din școlii comerciale. Forma și culoare se pot afla dela direcțiune. Pentru orice informațiuni mai detaliate părinții și tutorii școlarii să se adreseze la direcțiune.

Direcțiunea.

Internatul Vancean de fetițe în Blaj.

— *Publicare de concurs.* —

Până în ziua de 15 August n. a. c. se publică concurs pentru primirea în Internatul Vancean de fetițe din Blaj. Condițiile sunt:

1. Pentru o elevă sunt a se plăti pe un an școlastic 280 cor. solvibile în două ori cel mult patru rate egale anticipative. Elevele, cari vor învăța limba franceză ori muzica instrumentală, vor solvi separat unele taxe moderate. Separat are să se plătească și didactru de 6 cor. 60 fil. pentru elevele din clasele elementare și de 12 cor. 60 fil. pentru cele din clasele civile.

2. Fiindcă elevele vor avea, să poarte vesminte uniforme, se vor solvi pentru acestea câte 30—38 cor. după vârsta fiește căreia. Uniforma aceasta constă din două șurte cu mâneci, două pălării, — una de iarnă și alta de vară — și din o toaletă.

3. La intrarea în internat fieștecare elevă are să fie provăzută cu: 4 toalete simple, câteva șurte, jachetă de iarnă și primăvară, 1 năframă mare, 1 năframă mică și 3 de cap, 6 cămeși, 6 cămișoare, 6 pantaloni, 6 fuste, 6 servete, 18 batiste, 8 părechi de ciorapi, 2 părechi de ghete, 1 păreche de pantofi, 1 perie de dinți, 1 perie de cap, 2 perii de încălțăminte, 1 plapomă, 2 pepteni, 1 șol de lână, 2 perini, 4 fețe de pat, 4 fețe de perină, 2 cuverte de pat din giolgi alb, 1 lighian de spălat, 6 ștergare, 4 ștergătoare de lighian, 1 ținătoare de săpun, 1 ulcea de tinichea și tacâm (lingură, furculiță, cuțit și linguriță).

Pentru suma solvită fieștecare elevă va primi:

1. Instrucție în studiile prescrise pe clasele I—IV elementare și I—IV civile, educație religioasă-morală și deprinderi în conversație maghiară și germană.

2. Locuința în etajul institutului în sale mari, sănătoase și luminoase, provăzute cu mobilierul de lipsă.

3. Vipt întreg și anume: a) la dejun cafea cu lapte; b) la amiază 3 plesse, în Dumineci și sărbători 4 plesse; c) la cină 2 plesse. Pachete de ale mâncării se permite elevelor, să primească numai la sărbătorile Nașterii Domnului și ale Paștilor.

4. Spălat, luminat și încălzit. În fiește care lună elevele vor lua câte o bae.

5. Instrucție practică în cele economice, intrucât instrucția de sub 1 lasă răgaz.

La cererile pentru primire au să se alătore: extras de botez, testimoniu de pe clasa absolvată, atestat medical despre sănătatea elevei, atestat de vaccinare și revaccinare.

Rugările pentru primire au să se înainteze Preaveneratului Consistor mitropolitan din Blaj, alăturându-se la fieștecare o marcă postală de 45 fil. pentru spedarea francată a rezoluției. Dela rugarea pentru primire nu sunt dispensate nici elevele, cari au mai fost în Internat.

Blaj, în 1 Iulie 1908.

Direcția internatului Vancean de fetițe.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 18 Iulie n. 1908.

— Programul de vară al Maj. Sale. Se anunță din Viena: Majestatea Sa va sta până în 6—7 Septembrie în Ischl și apoi se va reîntoarce la Viena. În Viena M. Sa va rămânea până după ziua aniversară a morții împărătesei Elisabeta și pela mijlocul lui Septembrie va veni în Ungaria, ca să ia parte la marile manevre. În Vespere, unde va fi cartierul general, M. Sa va petrece patru zile și după terminarea manevrelor se va reîntoarce la Castelul din Schönbrunn, unde va sta și de-astădată peste iarnă.

— Camera austriacă și-a început ieri vacanțele de vară. Ultima ședință a durat dela orele 11 a. m. până noaptea la orele 10, votându-se o mulțime de proiecte importante, în prevalență fără multă discuție. Din punct de vedere economic sunt însemnate proiectele despre statificarea liniei ferate din partea nordică a Boemiei, despre contingentatea alcoolului și despre edificarea mai multor linii vicinale. Vre-o câteva proiecte au fost omise din programul de muncă, de teamă că vor isca discuții îndelungate. Camera n'a fost ajurnată și astfel deputații își vor primi leafa și pe restimpul vacanțelor. De încheiere președintele Weisskirchner le-a poftit deputaților vacanțe plăcute.

— Oaspeții din România. Grupul de elevi ai liceului »Unirea« din Focșani sub conducerea dlui director Iordănescu și al dlor profesori Coles, Rădulescu și dl inspector Zamfirescu, au plecat cu trenul dela 12^{1/2} dela prânz la Timișoara. Excursionistii au fost viu impresionați de primirea călduroasă din partea românilor din Arad și duc cele mai frumoase mulțumiri de aici.

Ei au petrecut aici 3 zile și au fost încvartirați la seminarul românesc din loc. Sosind Miercuri în 15 l. c., a doua zi au vizitat orașul nostru și mai multe stabilimente industriale de aici. Vineri ei au vizitat podgoria Aradului străbătând comunele Micălaca, Glogovăț, Soboteli, Mândruloc, Cicir, Ghioroc, Cuvin, Covăsinț, Șiria, Galșa, Musca și Măgherat.

Pretutindeni ei au rămas surprinși de buna stare economică și morală a satelor noastre. În Măgherat li s'a făcut o primire deosebit de călduroasă din partea românilor de acolo.

Seara excursionistii s'au înapoiat la Arad de unde au plecat azi Sâmbătă.

Oaspeților noștri le dorim călătorie voioasă și cât mai mult folos moral din această excursiune.

— Nou advocat român. Dl dr. Eugen Gellner și-a deschis cancelaria advocațională la Timiș-Cubin. Să-i auzim de bine!

— Pe urmele lui Grigorescu. Se știe — scrie »Țara Noastră« — că dl Vlahuță a primit însărcinarea, din partea ministrului de culte, de a scrie o monografie mare asupra operei și vieții pictorului Grigorescu. Nimeni nu eră mai indicat să facă această lucrare ca dl Vlahuță, care eră bun prieten și un profund cunoscător al pictorului. Aflăm acum, că în acest scop și pentru a-și aduna tot materialul trebuitor, desemnatul biograf a făcut călătorii prin străinătate, prin locurile unde odinioară

răposatul Grigorescu a zăbovit mai îndelungat, făcând studii sau culegându-și inspirațiile. Și întors din străinătate, dl Vlahuță a povestit unui cerc de prieteni, că a găsit prin Franța amănunte surprinzătoare din viața pictorului. A descoperit pe acolo și pânze necunoscute de ale lui Grigorescu, dar proprietarii lor refuză să le vândă, sub cuvânt că au un preț superior: străinii își dau perfect seama de valoarea artistului român.

— Congresul general al studenților români. Rectorul universității din Iași precum și directorii seminarului pedagogic, al seminarului inferior »Veniamin Costachi« și stabilimentelor școlare din oraș au fost convocați ieri la primărie pentru a lua dispozițiile necesare în vederea primirii și găzduirii studenților români din Austro-Ungaria Basarabia și Macedonia și din țară cari vor lua parte la congres. Congresul va avea loc probabil la 5 August. Mari serbări naționale se vor pregăti pentru a primi pe studenții români de pretutindeni cu prilejul acesta.

— Instalare de preot. Ni se scrie din Oravița: Zi de sărbătoare și de mare bucurie a fost ziua de 29 Iunie (12 Iulie) n. c. pentru comuna noastră Oravița-română. În această zi a avut loc introducerea sărbătorească de paroh a hărăcului și de toți lubitul preot Corneliu Jurca. Sânta liturgie s'a săvârșit de Prea On. domn Alexandru P. Popovici, orotoprebiter tractual, asistat de preotul local Gheorghe Neda și de nou alesul preot Cornel Jurca.

Biserica mare și spațioasă cuprindea în sine o mulțime de poporenți, veniți ca să și primească pe nou alesul preot, cu bucurie și cu inimă deschisă. Răspunsurile liturgice le-a executat puternicul cor al Oraviței, sub conducerea învățătorului Carol Lazăr. Sub decursul pricezneli P. O. domn protopresbiter Alexandru P. Popovici însoțit de cel doi preoți prin oratoriile cunoscute, în o limbă de toți înțelesă spune celor prezenți, cumcă prin trecerea la cele eterne a fostului preot I. Nedici, s'au luat dispozițiunile de lipsă, ca parohia aceasta să se întregască prin preot vrednic; și astfel des-hizându se concurs devoni ales cu voința tuturor poporenților tinăru și actualul preot Cornel Jurca.

Dee bunul Dumnezeu ca această turmă încredințată mult promițătorului preot, să ajungă la nivelul unei culturi înalte.

— Fuga unei femei din o stațiune balneară. Se anunță din Menton: Aici face mare senzație fuga unei femei americane, cu numele *Margareta Bonche*, care petrecea aici cu bărbatul ei. Femeea a fost mult curtată de un domn cu numele August *Hirsch*, care se da de inginer din Budapesta. Într'un timp relativ scurt, acesta a captivat-o atât de mult pe femeie, încât a hotărât-o să fugă cu dînsul. Bărbatului nu la rămas altceva decât să anunțe poliția, care aflând că și-au luat drumul spre Austria, au avizat toate autoritățile austriace. Fugarii au petrecut câteva zile în Viena și d'atunci li s'a perduț urma. În drăgostiții au dus cu ei 20,000 coroane bani gata și 40,000 coroane în juwaere. *Hirsch*, care umbra totdeauna înarmat, ține în absolută stăpânire pe ușuratica femeie.

— Grațiere. Din Dresda se anunță că regele a transformat pedeapsa cu moarte pronunțată împotriva *Grete Beler*, în închisoare pe toată viața. (Se știe că *Grete Baier* își împușcase logodnicul, pe inginerul *Prösler*.)

— Un congres internațional de desen. În ziua de 3 August se va deschide la Londra întâiul congres al învățământului desenului. Vor lua parte reprezentanții tuturor țărilor civilizate. Se vor discula mai multe chestiuni pedagogice cu privire la propășirea acestui învățământ. Se vor ține conferințe în englezește, franțuzește și nemțește.

Congresul se va închide în ziua de 10 August.

— O operă inedită a lui Mihail Eminescu. Sub titlul de »Lais« a apărut de curând o nouă operă, necunoscută publicului, datorită lui Mihail Eminescu. Este traducerea în versuri a comediei antice într'un act »Le joueur de flûte« de autorul francez Emile Angier. Această bucată nu a fost publicată încă nici-odată în broșură. Ea are deci încă tot farmecul noutății fără a mai ține seamă de interesul ce va trezi fiind o operă de a lui Eminescu. »Lais« a apărut, ce i drept, într'un număr vechiu al revistei »Convorbiri literare« dar fără menționarea numelui autorului.

— Congresul scriitorilor polonezi. În concursul lunii Octombrie scriitorii polonezi vor ține un congres la Varșovia.

Acest congres e închinat activității celui mai admirat scriitor al lor în viață, Alexandru Sventohowski.

Autorul — Chawel-Rubin și a lui Damlan Caperko, — lucrări traduse și în românește, își serbatorește cu aceeași ocazie, 25 de ani de activitate literară.

Alexandru Sventohowski, e unul din cei mai populari scriitori și unul din cei mai literari.

Acest întâi congres al scriitorilor polonezi va fi numit congresul Lew Tolstoi ca un omagiu al activității veteranului dela lasaia poliană.

Programul congresului va avea două părți o parte pur literară consacrată discuțiilor asupra artei filosofiei și criticii lucrărilor lui Sventohowski, iar partea a doua va avea un caracter general, în care se vor citi lucrări originale și discuta chestiuni de orice caracter cultural.

— Limba Esperanto. Mica republică Morenenet, țărișoara centrală dintre Belgia și Prusia se poate lăuda că e primul »Stat«, care practică »esperanto« ca limbă oficială.

Până nu e mult limba germană trecea drept limba uzuală, dar acum vr'o 4 mil de locuitori vorbesc limba esperanto și aceasta tinde a deveni limba oficială. Ea se învață în școli de copii și de adulți, deasemenea servește ca limbă comercială.

— Căutăm un corector care să primească asupra sa și sarcina de redactor responsabil.

Reflectanții să se adreseze la *Administrația »Tribunei«*.

— Ziarele gratuite. Revista germană »Der Zeitungs-Verlag«, vorbind de cererea adresată tuturor ziarelor germane de către Uniunea centrală a amplitatelor și amplitatelor comerciale din Lipsca de a le trimite un exemplar gratuit, publică următoarea scrisoare a unui editor:

Sunt nenumărate cererile adresate ziarelor germane pentru trimitere de numere gratuite. De cele mai multe ori rugămîntea e motivată prin aceea că scopul societății, sălele de lectură, etc., e în folosul comun. Negreșit că cele mai multe ziare sunt convinse că și ele sunt spre folosul comun. Cu toate astea, nimănui nu-i trecea prin gând să dăruiască ceva ziarului.

Autorul netfel din revista germană spune, că numărul exemplarelor gratuite ce l-a'au cerut în anii din urmă a fost de 3000. Socotind la 12 mărci cheltuiela pe hârtie și tipar pentru un singur număr, ar rezulta un cadou de 36.000 de metri, care el ar avea să-l facă »pentru scopurile comune« ale Germaniei.

E evident — zice el — că ar trebui să se pună capăt acordării de exemplare gratuite. Cine are interes de un ziar, să-l plătească, iar dacă un editor se simte dator să contribuie la acte de binefacere, să o facă cu bani gata, că orice alt celășan.

— Comisiunea pentru studierea chestiei sexuale. În fiecare an în luna lui Iunie se ține la Moscova un congres de medici care e intitulat congresul Pirogoff, în onoarea celui mai mare chirurg pe care l-a avut Rusia. Anul acesta, la acest congres s'a format o comisiune care va studia chestia sexuală în școli spre a preveni căderea elevilor și elevele din gimnazii toate benocriile provenite din o prea mare precocitate sexuală și de a da o educație rațională elevilor.

În această comisiune fac parte femei-medice, psihiatri, psihologi, neurologi și 12 profesori de pedagogie.

— Secretul succesului. Numai ce satisfacă o trebuință reală poate avea succes. Începând să spăla rufe moderne să făcuse tot mai anevoiosă, căci de o parte, praful, emansiile orașelor fumul și aburii cărbunilor dela fabrici făcuseră ca rufe să fie murdărite într'un mod tot mai intens, și de altă parte însășura de bumbac tot mai des întrebuințată să ruina tot mai mult prin mijloace clinice de spălat și prin frecatul care să făcea la spălătul cu vechiul săpun de se. Atunci veni tocmai la timp invenția săpunului Schicht. Cu puțină trugă acest săpun dizolvă murdăria și curăță rufele din fără a vătăma țesătura ei. Ea a și avut un succes fără pereche.

Uzinele fabricii de săpun Schicht sunt azi cele mai mari ale continentului european.

O secetă rusească. În toată Rusia e răspândită o secetă a celor cari trăiesc în peșteri și din cari fac parte cei mai curioși fanatici religioși. Doctrina lor e următoarea: Adam a fost făcut din pământ; morții sunt îngropați în pământ; Christos s'a născut într'o peșteră și înmormântat tot într'o peșteră; el s'a scoborit în peșteră ca să se lupte cu Diavolul: prin urmare, toți creștinii credincioși și trebuie să locuască în peșteri.

Astfel de peșteri în cari locuiesc acești fanatici se află în apropierea Moscovei, pe șermul rului cu același nume.

Se spune că odată fiind inundate, credincioșii îmbrăcați în cămăși lungi și albe și cu lumânări așezate în mână, s'au adunat în ele așteptând pe Domnul...

Apele râului umflat începură să pătrundă în peșteri. »Fugiți!« strigară credincioșii. Dar »pa trarbul«, un bătrân înalt și slab, cu barba albă și lungă n'a voit să plece. Atunci credincioșii se repeziră la el și-l tăriră afară. Altarul a fost distrus de ape.

— În oficiile de poste se observă cu mirare că a scăzut transportul giuvaericelelor din Segedin și Pécs. Cauza e, că aurării, argintării și prietii scumpe se pot procura mai favorabil la însuși fabricantul, după cel mai nou sistem englezesc, în rate. Catalogul bogat îl trimite cu cea mai mare plăcere, ba trimite cu plăcere din bijuteriile dorite spre alegere, fără să fie obligat a cumpăra: Sarga János, negustor de giuvaericele, Cluj.

De aceea și noi facem pe toți atenți, ca să nu ocolească în caz de necesitate această firmă de încredere.

Concert, petreceri.

— Inteligența română din Pogăceaua de câmpie și jur vă invită la Petrecerea de vară ce o va aranja cu ocaziona adunării desp. »Asociații« Duminecă, la 13/26 Iulie 1908 în sala școlii din Pogăceaua de câmpie. Comitetul aranjator. Începutul la 8 oare seara.

Economie.

Domnul Vasile C. Osvadă, redactorul »Tovârășiei« a fost numit din partea ministrului de agricultură corespondent economic.

A 18 a expoziție de vite de prăsilă a »Reuniunii române agricole sibieni«, precum aflăm, se va aranja cu abateri dela »programul de lucru« al reuniunii, nu în comuna Săcel, ci în comuna Șura-mare. Schimbarea localității a fost pricinuită de seceta ce a domnit în vara aceasta. Locuitorii din Săcel și jur, cu o prăsilă de vite sălbușă și și aceasta rău ținută, din lipsă de nutreț, au cerut să nu să țină expoziția acolo, ci în altă parte, mai puțin sbiciuită de urmările dezastrușoare ale secetei. Economii noștri din Șura-mare și din comunele învecinate, cu o prăsilă de vite superioară și cultivându-și nutrețuri măiestrite pe o scară mai întinsă, au primit cu dragă inimă, ca expoziția pentru a. c. să se țină acolo. La apelul comitetului reuniunii s'a hotărât, ca expoziția să se țină acolo. La apelul comitetului reuniunii s'a hotărât, ca expoziția să se țină Duminecă, în 6 Septembrie n. c. Admise la expoziție vor fi vitele locuitorilor noștri din Șura-mare, Sîlmiș, Hamba, Ousterița, Bungard, Șurmică și turnișor. Pentruca buna reușită să fie asigurată, s'a instituit un comitet aranjator local,

compus din frunții comunelor admise, cu scopul de a îndemna populațiunea la ținerea în curățenie a vitelor, la buna hrănire a lor, cum și la participarea la expoziția din 6 Septembrie n. c. În fruntea acestui comitet se găsește, între alții, parohul nostru Nicolae Oprîș și învățătorul Ioan Oprîș din Șura-mare. Precum aflăm, reuniunea economică săsească va aranja și ea tot în Șura-mare o asemenea expoziție, însă la Octombrie n. c.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 16 Iulie 1908

INCHEREA în 1 ORĂ

Orăz pe Oct. 1908 (100 kg.)	22.——22.02
Secară pe Oct.	18.62—18.64
Orăz pe Oct.	16.50—16.54
Căzarus pe Iulie 1908	15.16—15.18

Prețul cerealelor după 100 kg. a fost următorul:

Orăz				
De Tisa	— — — —	23 K.	10—24 K.	55 f.
Din comitatul Albei	— — — —	22 >	80—24 >	25 >
De Pesta	— — — —	22 >	90—24 >	35 >
Bănățenesc	— — — —	23 >	—24 >	05 >
De Bacica	— — — —	23 >	20—24 >	05 >
Săcară	— — — —	19 >	10—19 >	30 >

BIBLIOGRAFIE.

A apărut »Luceafărul« Nr. 14 cu următorul sumar: Carmen Sylva, Clara Schumann. — Zaharie Bărsan, Noi (poezie). — V. Eftimiu, Nemărginirea (poezie). — M. Sadoveanu, Hoțul de lemne. — V. Eftimiu, Marele cerșitor (poezie). — O. C. Tășăuanu, »La șezătoare«. — Eo., Pierdutele (poezie). — I. S., Dr. Ioan Urban Jarnik. — E., Scrisoare (poezie). — Dări de seamă: C. Theodorian, Sângele Solovenilor; Dr. V. Branice, Ciprian Porumbescu; Literatură pentru copii; E. Chiffa: Din zile senine. — Cronică: Mein Pennter wii kel. — Semitismul. — Dela Brașov. — Școala lui Tolstol. — Din Germania. — Reviste și ziare. — Știri. — Ilustrațiuni: G. Ciropescu: 4 studii. — Scene din »Șezătoare«. — Dr. I. Urban Jarnik (portret).

— Arta română, revista dlui A. D. Atanasiu a apărut în număr dublu (5-6) cu interesante articole de arhitectură, artă dramatică muzică etc.

Ilustrații numeroase, printre cari multe reproduceri de pe tablouri și pînecotele din lași, împodobesc această folositoare revistă — al cărei singur cusur e coperta nu destul de atrăgătoare și lipsa unei mai largi răspândiri.

— Pomelnic pentru pomenirea viilor și morților, la liturgii și parastase, legat în pânză 50 fil., în hârtie 30 fil. Se află de vânzare la »Tipografia diecezană« și la »Tribuna« în Arad.

Poșta Redacției.

D. Boar: Scrisoarea D Tale a fost pusă la coș!

Brăila. 1. Pe cât știm, pentru filozofie Berliul; pentru literă Lipsca. 2. Limba literară germană nu se vorbește curat decât pe scenă, în Berlin ea este deci numai relativ mai curată, sau mai bine mai apropiată de cea literară, di'ecte sunt în amândouă orașele. Limba literară adevărată și curată se însușește în amândouă locurile de-o potrivă de ușor sau, dacă voști, de-o potrivă de greu. Totuși limba vorbită în Viena, chiar și cea literară, e mai bogată, mai plastică, mai mlădiaoasă și mai colorată, în Berlin mai rece, mai țesută și mai artificială. 3. Credem că da, dar nu știm pozitiv.

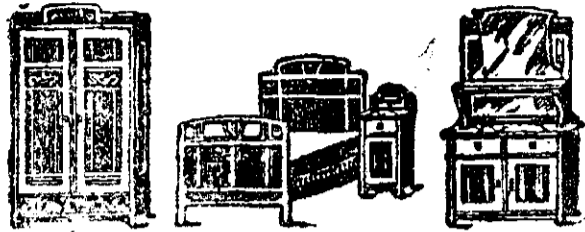
Adresați vă dealtcum cu aceleași întrebări folletonistului nostru, dlui Horea Petra Petrescu (Leipzig, Schützenstrasse 13 II. St. r.), care vă poate da știri mai exacte și mai amănunțite.

Dlul L. D. La Șimleu va merge un membru al redacției noastre.

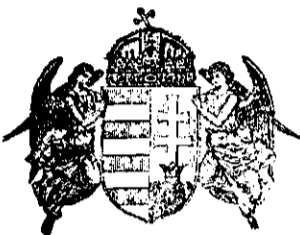
Redactor responsabil provizor Sever Bocu.
Editor proprietar George Nichin.

Avem onoare a aduce la cunoștință on. public că ne-am lărgit atelierul propriu de tapiserie, măsar, strungărie și de mobile, unde putem satisface și gusturile cele mai delicate. Prețurile noastre sunt foarte solide. Lucrul nostru șolid și serviciul prompt a fost recunoscut din mai multe părți. Funcționarilor de stat și oficerilor le facem prețuri pe favor.

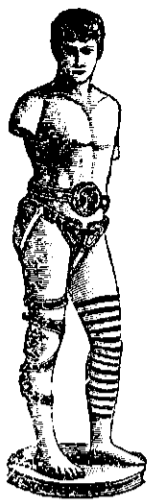

Pelleyné și Schmidt.
Oradea-mare, strada Teleky nr. 24.

Premiat cu medalia cea mare la exp. milenară din Bpesta în 1896.
Turnătoria de clopote. Fabrica de scaune de fer pentru clopote, alui
ANTONIU NOVOTNY - FABRIC. -

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase, pe garanție de mai mulți ani provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce în ușurință în ori-ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture fiind astfel scutite de crepare. Sunt recomandate de dânsul în te cu deosebire **CLOPOTELE GĂURITE** ventate și premiate în mai multe rânduri, eari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 klg. este egal în ton cu un clopot de 461 klg. patentat după sistemul vechiu. Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de toace de metal. Prețouranturii ilustrate gratis.

Cele mai bune
bandaje de hermă, de pânteci, suspensorii, iri-gătoare, injectoare și articole de cauciuc, (gumă), ciorapi de cauciuc se gă-sesc la

Garl Koch

Timișoara (în oraș),
Depozit de toate articolele pentru căutarea bolnavilor.

ANUNȚURI

primește administrația «Tribuna» pe lângă prețurile cele mai moderate.

CONCURS

«Sătmăreana»

Institut de credit și economii societate pe acții în Seini (Szinerváralja).

Să publică concurs pentru un post de practicant pe lângă un salariu anual de 840 coroane.

Reflecții au să documenteze, că au absolvat cu maturitate o școală comercială superioară și că posedă deplin — în vorbire și scris — limba română, maghiară eventual și germană.

Practicantul ales are să-și ocupe postul îndată după alegere sau cel mult în 1 Septembrie, a. c.

După un an de probă prestat spre îndestulare practicantul va fi numit oficial cu salariu de 1200 coroane și adăugat de salariu în înțelesul statutelor.

Recursele să vor trimite până în 1 August st. n. la adresa: «Sătmăreana», institut de credit și economii, societate pe acții în Seini—Szinerváralja.

Seini, în 10 Iulie 1908.

Direcțiunea.

30.000 coroane garanție pentru curățenie.

In bucătărie și 'n casă

se curăță totul ce poate fi spălat și curățat cu săpunul Hirsch a lui Schicht.

Acesta e rezultatul unui studiu conștient și profund, de zece ani. Posede o putere extraordinară curăță, e curat și liber de orice substanțe stricicioase. Fără grije se poate folosi pentru scopul de a curăți ori ce și se poate folosi și la lucruri unde celalalt săpun nu e bun sau dă mare grije folosirea lui.

Se caută:
Un candidat de avocat
cu praxă
care să aibă practica înțelegătoare și să știe perfect românește.
Doritorii să se adreseze la dr. Méré Samu, avocat Boroșineu (Borosjenő).

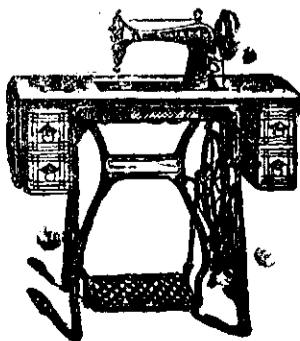
Magazin de mașini de cusut, biciclete și mașini de vorbit.

LADÁNYI IZSÓ Temesvár

Belváros, Zápolya-u, edificiul seminarului rom. catolic, Telefon 577.

O mulțime de scrisori de recunoștință. Marfa cea mai bună. Prețuri de mărfa. Plătire în rate fără ridicare de prețuri.

Mașini de cusut Singer veritabile, cu luntriță în formă de roată, mașini de cusut Central-Bolin. Mașini de cusut pentru pantofari cu brațul în stânga. Mașini de cusut Cilindrice (cu capde colibra).

Cele mai bune biciclete și părți constituante
Fonografe cu 7 coroane.
Gramofone dela 18 cor. în sus.

Plăci veritabile „angyal” și „favorit”, plăci cu două fețe mare asortiment, cântece maghiare, germane, românești și sârbești. Inregistrări dela Svachim, Caruso, Melbor, Scotti, Slezak, Kurz, Hegedüs, Göndör, Gyárfás etc. Corfescu, Ionescu, Ștefănescu.

Suluri de fonograf «Columbia» à 130 cor.

Pânea noastră cea de toate zilele când o cerem să ne și cercăm :: norocul cu losurile ::

Sanatorului REGINA ELISABETA

care se trage pe an de trei ori cu un câștig de

155000 cor.

Losurile să capătă și pe rate lunare cu 1 cor. 50 fileri la lună

Fiecare los trebuie să câștige!

După ce cumpărătorul a plătit rata primă îi trimitem contractul pe baza legii din 1883 art. de lege XXXI. care conține numărul losului și orice câștig ar cădea pe los e a cumpărătorului. Când a plătit toate ratele primesc losul original care totdeauna are valoare și pe care poate ridica și împrumut. — Se pot capătă la:

„Valuta Bank”

— filiala din Bucda. —

BUDAPEST I. Fehérvári ut 19 szám.

FRĂȚII BURZA

ARAD, Boros-Béni tér.

recomandă depositul lor cel bogat, prăgini de fer, plăci de fer, osii de fer, instrumente de fer, sobe de fer turnat, mașini de gătit, sârme și cuie de sârmă, lanțuri, săpi, arșeu, furci de oțel și tot felul de vase de bucătărie de fer
o ——— turnat și smălțuite. ——— o

Mare depozit de stropitoare sistem „Wermorel“.

- - Mare depozit de revolvere - -
cu repetiție, arme și recvizite de
o o o împușcat. o o o

≡ Deposit de mașini agricole. ≡

așa d. e. pluguri de oțel sistem Sack, mașini de sămănaș, grape, tăietoare de pae și napi, cântare. Mare magazin.

Cea mai bună calitate în plăci de catran (păcură), și asfalt pentru acoperit casele.

Comandele din provincie se îndeplinesc punctual.

Telefon Nr. 604.

Telefon Nr. 604.

Firmă românească.

Cumpărați
de la administr. ziarului „Tribuna“
ARAD, Deák-Ferencz utca Nr. 20

„Cantorul Bisericesc“

Op aprobat de forurile bisericești competente, aranjat de George Bujigan învățător în Deliblat (Temes m.).

Cea mai bună carte pentru cântarea și tipicul bisericesc, cuprinde rânduiala vecerniei, utreniei și liturgiei pe 8 gl.: : suri, aranjate foarte practic. : :

Fericirile minciului care se cântă dela fericiți veți fi... pentru fiecare sunt de rând ce va cădea în vre-o Duminecă, anume: Din canonul unui apostol, Mai mulți apostoli, Un profet, Un mucenic, Mai mulți mucenici, Un arhieru, Mai mulți arhieru, Un cuvios, Mai mulți cuvioși, Un cuvios mucenic, Mai mulți cuvioși mucenici, O mucenită muere, Mai multe mucenice. O mucenită muere, Mai multe mucenice. Pripelele tuturor sărbătorilor și sfinților de peste an, cu psalmii cei aleși. Podobiile glasurilor. Rânduiala serviciului la Nașterea Născătoarei de Dumnezeu. Înălțarea sfintei cruci. Sfta Paraschiva. Sftul m. m. Dimitrie. Sftii Arhangeli. Intrarea în biserică. Sfântul Nicolae. Nașterea Domnului, 26 Decemvrie, Dumineca după Nașterea Domnului, 27 Decemvrie sft. m. Stefan. Tăierea împrejur a Dumnului și sfântul Vasilie. Botezul Dlui. Sfântul Ioan Botezătorul. Sfinții. Trei ierahi. Intimpinarea Dumnului. Sfinții: 40 de mucenici. Bunavestire. Sfântul mucenic George. Sfinții Constantin și Elena. Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul. Sfinții apostoli Petru și Pavel. Sfântul profet Ilie. Schimbarea la față. Adormirea Născătoarei de D-zeu. Tăierea cap. sfântului Ioan. Fericirile sărbătorilor și ale sfinților. Priveghiarea de Miercuri și Vineri din săptămâna a cincina a postului mare. Dumineca Floriilor. Priveghiarea din Joia patimilor. Vinerea patimilor. Rânduiala Inmorm. din Sâmbăta patimilor. Invierea Dlui, Dumineca Tomi. Înălțarea Domnului. Pogorârea Duhului sfânt. Dumineca tuturor sfinților, Tedeum la ziua împăratului. Rânduiala cununiei. Inmormântarea mirenilor, punciilor și în săptămâna luminată. Rânduiala parastusului. Troparele sfinților de rând cu condacele lor. Troparele și condacele Sriodului și Pentriostasului. Tipicul bisericesc pentru toate cazurile tipiconale de peste an. Aduș.

Cartea se estinde pe 444 pagini octav mare hârtie fină, tipar roșu și negru pe 2 coloane. Litere latine.

Prețul unui exemplar broșat 10 coroane. Legat în pânză frumos aurit și provăzut cu covertă (scutitoare. tock) 12 cor. Legat cu călehiul de pele aceeași auritură 14 cor. Intreg în pele auritura veritabilă de Lyon 16 coroane, plus porto.

Cartea a fost primită de foile eclesiastice cu multă căldură, așa: «Foaia Diecezană», «Biserica și Școala», «Telegraful Român», «Revista Teologică». «Unirea», o recomandă tuturor celor ce să ocupă cu contarea și tipicul bisericesc. Tot asemenea «Tribuna», «Lupta», «Libertatea», «Poporul Român» etc. precum și o mulțime de scrisori de felicitare documentează rara apariție a unei cărți atât de bine întocmită pentru cantorii biserici noastre.

Să recomandă tuturor institutelor preparandiale și teologice, preoților, învățătorilor și cantorilor bisericești.

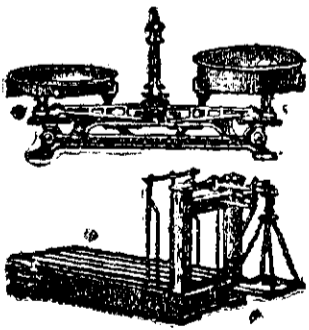
Compactare de model!

Să sprijinim industria din loc!

I. SPANLANG,

lăcătușier

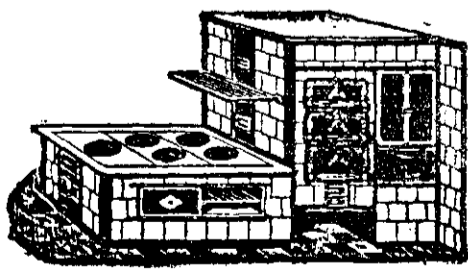
ARAD, Flórián-u. nr. 6e (casă proprie)

Primește în lucrătorea sa orice lucru ce stă în atingere cu această branșe, ca:

ferării pentru clădiri, mașini de fierț, porți, balcone, coridoare, trepte, grilaje verende, scuturi, tablete în orice formă, sobe Meldinger, fântâni săritoare, și orice soluri de renovări.

Indeplinesc orice comandă atât în loc cât și în provincie în modul cel mai cinstit — iar pentru lucrul făcut de mine primesc chezașia.

Cerând sprijinul onoratului public, român

Cu stimă:

I. SPANLANG,

lăcătușier.

Planuri pregătesc gr atuit.

Jgaz Sándor

ciasornicar și giuvaergiu

ARAD, Piața Libertății

lângă edificiul teatrului vechiu.

Aur și argint călcat cumpără pentru prețul cel mai mare de zi, ori schimbă pentru alte obiecte de aur și argint.

Cine dorește călătorie de plăcere ieftină, bună și iute în

6 zile la America

(Statele unite, Canada și Argentina) acela să ceară îndrumări românești dela

Falk și Comp

(secția românească.)

Hamburg,

Strada Rarboisen. 30.

Czernoczky Mihály

magazin de ghete.

pentru dame și bărbați.

ARAD, Kossuth utca 67.

Fabricație proprie.

Prețuri ieftine.

Ohete de șevro pentru domni	12:40	cor.
„ „ „ „ box	11:60	„
„ „ „ „ șevro cu bumbi p. dame	10:90	„
„ „ „ „ cu șirete pentru dame	9:60	„
„ „ „ „ box cu șirete p. dame	8:30	„
„ „ „ „ pe de vițel p. dame	7:60	„
Jumătăți de șevro brun	9:00	„
Jumătăți de șevro	7:60	„
Jumătăți de căprioară	6:40	„
Ohete tari de muncitori dela	7:—	cor.
Ohete de copii dela	3:—	cor.

cel mai bun nutremânt pentru câni este și va rămânea renumitul „Fattinger's Hunde kuchen“

(Măncarea de câni a lui Fattinger) care dintre toate mâncările pentru câni e cea mai hrănitoare.
* 50 klg. 23 coroane 5 klg. porto. *
∴ franco cu 3:20 coroane. ∴

Fattinger's Puppy Bisquit
** pentru câni tineri. **
* 50 klg. 26 coroane. 5 klg. porto. *
∴ franco cu 3:50 coroane. ∴
- - Prospecte gratis și franco. - -

Fattinger's Patent-Hundekuchen

și Geflügelfutter (nutreț pentru păsări).
Fabrik Wiener-Neustadt.
- - - Peste 250 de prețuri - - -
Nutremântul de animale a lui Fattinger e controlat de veterinari. **

NOXIN

cea mai bună cremă de ghete

cu cheia patentată

Se poate căpăta în toate prăvăliile mai bune

The „Noxin“ Co.

Londra : E. C. 57 Chisvell Street.	Paris : 125 Bue Montmartre.
Viena : XVIII/1 Willy Weingärtner Semper Strasse 13 Telefon 22149.	Budapesta : Brüder Hochinger.

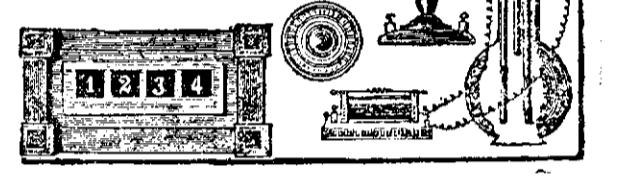
Gabor Beres

GLUJ, (Kolozsvár) Kossuth Lajos u. 7. Telefon 654.

Montare de iluminat cu electricitate, montare de telefon, sonerii electrice, parafulgere.

Magazin stabil :
lămpi în formă de lustru, și de brațe de pereți precum și tot felul de obiecte pentru electricitate

Reparaturile le săvârșesc pe lângă garanție așa în loc, ca în provincie.

BASĂ SIGURĂ

AROMĂ RECUNOSTINȚĂ
PROASPĂTĂ RECREATOARE
ESPERȚILOR

SISTEM FRANCES TRADIȚIONAL **BOUQUET MINUNAT** **MĂRGELE ESCELENT MĂRUNTE**

MANIPULARE ÎNGRIJIRE VÎNURI ALESE VITICULTURĂ DE SPECIALITATE **CONȘTIENȚIOASĂ** **CU GÂMBE MARE** **VITICULTURĂ PROPRIĂ DE MODEL**

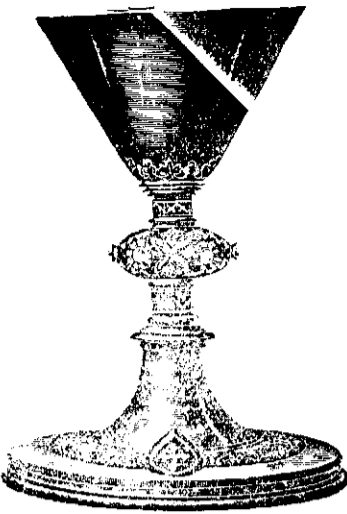
Cel mai mare magazin și atelier de reparat biciclete și mașini de cusut din Arad.

Hammer Vilmos

Maestru de electricitate

Arad, Szabadság-tér 7. Telefon 96.
Pfaff și Singer. Mare asortiment și cel mai ieftin magazin de mașini de cusut **Minerva** cu roată și biciclete Puch și Premier precum și părți constituante de mașini, plăci de gramofone. — Ace de mașină de cusut veritabile englezești. Condiții de plată favorabile. Mare atelier special de reparaturi.

Sárga János

:: argintar și pregătitori de obiecte artistice ::
Xolozsvárt Mátyás király-tér 12—13.
 Telefon nr. 354. Telefon nr. 354.
 Mari deposit în obiecte de biserică, obiecte de argint ciasornice. Bijuterii specialități engleze și franceze s. a.
Plătire în rate favorabile.
 Catalog ilustrat de prețuri gratuit și porto francó.

Prăvălie nouă!

Prăvălie nouă!

Mare prăvălie de ciasornice și bijuterii în Arad.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public că am deschis în Arad, colț cu strada Forray și Rákoczy (lângă împletitoarea de ciorapi Szállassy) corespunzător pretențiilor de azi **

o prăvălie de ciasornice și bijuterii

unde primesc tot felul de reparaturi de ciasornice cu garanție pe 3 ani. Țin în deposit tot felul de ciasornice de buzunar, de perete și pendule precum și obiecte de aur și argint, execuția cea mai fină. Primesc bilete de amanet și rupturi de — — aurar, prețuri mari, sau le schimb. — —

Solicit părtinirea on. public, cu distinsă stimă:
HIRSCH JENŐ, ceas. și aurar.

HAINA PREOȚEȘTI.

Am onoare a aduce la cunoștința on. preoți, că mi-au sosit

stofele negre de primăvară

și vară și le păstrez în magazin în mare asortiment. — Mă voiu sili ca și până acum să câștig încrederea și mulțumirea on. mei clienți.

Pentru comanda din provincie e de ajuns să se trimită o reverandă de model sau o haină; la dorință însă

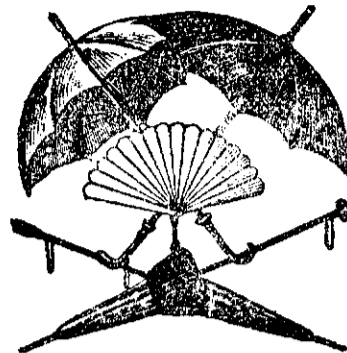
mă duc pe cheltuiala proprie până la fața locului.

Primesc confecționarea și repararea odăjdiilor bisericesti, cu prețuri moderate. Prăvălia: Lângă casina națională, casa Balog György. Szabadka. Vesselényi ut.
Hadnagy István, croitor de haine civile și preoțești.

Prima fabrică de umbrele de ploaie și de soare, din Sibiu

RECOMANDĂ:

asortimentul bogat de umbrele de ploaie și de soare, fabricație proprie, dela execuția cea mai simplă până la cea mai complicată. Se primește asemenea umbrele de îmbrăcat din nou cu stoffe de calitate cea mai bună ce o are în deposit, cu prețuri favorabile. Solicită încrederea on. public:

J. Oestreicher, fabricant de umbrele. - Sibiu, Grosserring 18.

Braun Miksa

A R A D, Piața Boros-Béni, Nrul 1.

Prăvălie de articlii de cânepă, în și lână.

Telefon Nr. 594.

Mare deposit de cânepă, în și tarpaulin,

saci de grâu

ponevi brute și impenetrabile de apă, saci de paie, covoare de cai, pânză de împachetat, sfori de împachetat, precum și tot felul de funii sfori de legat sacii, vițele de vie și sfori sure.

Institut de împrumutat saci.

Să cumpără și vând saci de făină și țărâțe învechiți.

Cea mai eficientă sursă de bani.

Am onoare a aduce la cunoștința stimatului public că în piața Árpád Nr. 5. am deschis un **birou pentru mijlocirea împrumuturilor de bani.**

În sfera mea de activitate cad pământurile, case de dat în chirie, împrumuturi de plătit în rate, pe lângă etalonul cel mai mic, plasez cambiile funcționarilor, mijloacesc tot felul de afaceri referitoare la parcelări, cumpărări și vânzare de case pe lângă replătirea ulterioară a taxei

Cu stimă:

Ludovic Vig,

birou mijlocitor de împrumuturi.

ARAD, Árpád-tér Nrul 5.

O păpușă pentru probă numai 5 cor. 50 fileri.

Pregătit cu pânză 9 coroane.

Se află la pregătitorul de păpuși de probă

VAJDA SAMU

BUDAPEST, Károly-körut 11. sz.

Mare institut de reparat de păpuși de jucărie.

Preț-curent gratis! Reparare de păpuși!

Vânzare en gros și en detail.

KÉZSMÁRKY J. Prima întreprindere de pompe funebre din Arad

Biroul central și magazinul de modele, strada Weitzer

:: János, palatul minorilor, lângă posta centrală. ::

Depozitul principal: Maros u. 2 sz. casa proprie.

Telefon 465. Telefon 465.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public. că am înființat cu ziua de azi o întreprindere de pompe funebre bine asortată corespunzător cerințelor de azi.

Aranjez înmormântări în loc și în provincie cu cea mai mare pietate, după sistemul studiat în cele mai mari orașe din țară și din străinătate, dela cele mai simple până la cele mai luxoase cu prețuri estime fără concurență.

Toate mormântările se săvârșesc prin prezența mea.

Arad 1908, 1 Iunie.

Cu distinsă stimă

Kézsmárky J.

Dipl. de onoare Lovrin 1902. **SZUBOTHA SINDOR** Medalia de aur Timișoara 1891.
pregătitor de odăjdii și așezări bisericești.

Intemeiat la 1883 Telefon pentru comit. și oraș 498.
Liferantul excel. Sale episcop Dessewffy din Cenad.

TIMIȘOARA-CETATE

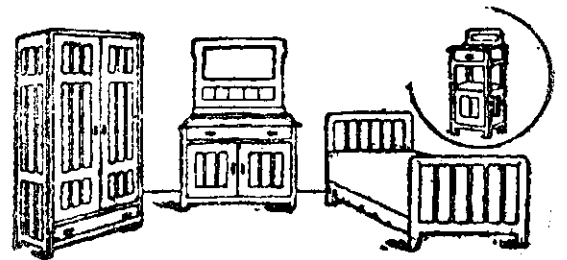
în colțul străzii Lonovics și Jenő főherceg vis-à-vis de hotelul «Hungaria».

Recomandă magazinul său bogat în atențiunea binevoitoare atât a preoțimii cât și a acelor, cari voesc să cumpere pentru biserici capele, sau societăți de înmormântare

**odăjdii, steaguri, cruci
statue sau altfel de ajusturi bisericești**

tot astfel marele său asortiment pentru materiale necesare la formarea ajustărilor bisericești.

Pentru liferările mele sau asupra doroa
Servesc bucuros cu catalog ilustrat.

Fabrică de mobile.

**Cel mai ieftin izvor de a procura mobile
e în TIMIȘIORA.**

Mare magazin cu tot felul de **mobile** pentru **mirese, dormitoare, saloane, cafencele, hoteluri etc.**, dela cele mai simple până la cele mai elegante.

Primesc tot felul de aranjamente pentru **biurouri de cancelarii și bolte, pregătirea meselor de biliard** după deseme date sau planuite și desemnate de mine; nu altcum și tot felul de lucruri și mobile pentru edificii cari aparțin branșei măsuritului.

Onoratul public poate fi sigur de lucruri solide și serviciu prompt.

Mobile se dau și pe lângă preț plătit în rate lunare.

În așteptarea comandelor, rămân cu deosebită stimă:

FORMAYER ALBERT

fabricant de mobile în

Temesvár

Oravicza

Győrváros, 3 király-u. 6.

Pösteza.

Kovács István urmașul lui

FARKAS J.

fabricant de trăsuri.

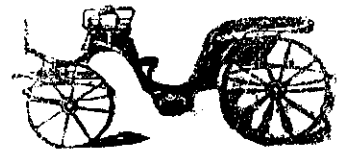
Temesvár Józsefváros, Fröbel utza 58

(casa proprie).

Fondat în 1866.

Mare depozit.

Fondat în 1866.

Are trăsuri noi și reparate.

Primește reparaturi, lucrări de faur de lemnar și de lăcuit.

**APĂ MINERALĂ PHÖNIX
DIN BUZIÁS**

ÎN PRIVINȚA EFECTULUI **PENTRU BOALELE DE RINICHI ȘI BĂȘICĂ**
— INTRECE TOATE APELE.

La gust e plăcută, puțin acrie, nu e feruminoasă și abundează în acid carbonic.
Apă de masă neobișnuit de răcoritoare.
Intrebuințată pentru cură de beut, pentru boale de rinichi și bășică, pentru formațiunea petrii de bășică și înisipare, pentru catarul organelor de respirație și de secrețiune s'a dovedit de un efect eminent.

PROSPECTE trimite gratuit administrația izvorului:
Direcțiunea stațiunii balneare Muschong — în Buziás.

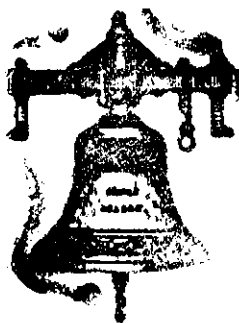
Reclama e sufletul comerțului.

Frideric Hönig turnătorie, fabrică de clopote și metal, aranjată pe motor de vapor

Arad, strada Rákoczi Nr. 11-28. Fondat la 1840.

Premiat la 1890 cu cea mai mare medalie de stat.

Cu garanție pe mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de plată — recomandă clopotele sale cu patentă ces. și reg. inventie proprie, cari au avantajul că față cu ori-ce alte clopote la turnarea unui și aceluiași clopot tare și cu sunet adânc — se face o economie de 20—30% la greutatea metalului. Recomandă tot-odată clopote de fer ce se pot învîrți și postamentele de fer, prin a căror întrebuințare clopotele se pot scuti de crepat chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără-ca să se clătine turnul. Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se poate învîrți, cum și turnarea din nou a clopotelor vechi, sau schimbarea lor cu clopotenouă pe lângă

suprasolvire neînsemnată.

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni — la dorință se trimite gratis.

EISELE JÁNOS, Arad.

Depozit de articole de Norinberg, articole de podoabă, modă de bărbați.

== PENTRU SEZONUL DE PRIMĂVARĂ, PREȚURILE CELE MAI IEFTINE. ==

Au sosit cordoane de femei, copii și fete, moda cea mai nouă, pălării pentru bărbați și copii, albituri, cravate, manjete, gulere, asortiment bogat.

Mince (lopde), jucării de copii, ouă de Paști, stropitori de calitate cea mai bună, prețuri ieftine. Probați numai odată și vă veți convinge.

Gramofonele cele mai bune și plăci se pot cumpăra cu scăzământ la prețuri.

== O cumpărare de probă va convinge pe orșicine despre asta. ==

Rog binevoitoarea atenție:

Eisele János.

„LA PAPAGALUL VERDE“ vis-à-vis cu statua st. treim.

MOȘTENITORII LUI
TAGÁNYI ISTVÁN
 ȘI **KISJOLSVAI SZABÓ ISTVÁN**

proprietarii de vii de deal

=== își vind ===

=== **VINURILE** ===

din regia proprie exclusiv de
 Mădierat, Miniș și Barațca,
 vinuri albe și roșie de masă,
 === de desert (aszu) ===

în Arad, strada Batthyányi nr. 24

în localul anume aranjat pen
 tru acest scop și le espediază
 în butoie sau buteli în loc sau
 în provincie.

Catalog specificat de prețuri se trimite la
 === dorință imediat. ===

☉ **Acuma a sosit** ☉

Untura de pește proaspătă
 de Norvegia

fără culoare și miros, calitate escelentă.

=== **Prețul unei sticle 2 coroane.** ===

Contra

supărărilor reumatice

este escelentă

Spirtul Reuma

incercat de atâtea ori cu succes.

=== **Prețul unei sticle 80 fileri.** ===

Se capătă calitatea originală în farmacia lui

Rozsnyai Mátyás
 Arad, Szabadság-tér.

Nr. telefon 331.

Nr. telefon 331.

AVIZ.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public din loc și din provincie precum și a colegilor mei ca

am deschis o prăvălie

de parchete de hârtie tapete și utensilii de pictat

în fostul meu atelier de zugrav, tapetier și vâpsitor pe

József főherceg ut No. 7.

de unde se pot procura tot felul de mărfuri corespunzătoare cerințelor timpului. — Tapetele de hârtie din țară și din străinătate, pensule, vâpseli de lac, olei contra prafului indispensabil în orice casă, precum și praf și tot felul de mărfuri ce aparțin acestei branșe, în mare asortiment. — Modele de zugrăvit în stilul cel mai modern. — Vâpseli de ulei fine, măcinate curate chimice pentru scopuri de meșteșug și economie. Vâpseala de smaltuit pentru interiorul obiectelor, vâpseală rezistentă la tempestelor pentru vâpsit obiectele pe din afară, și pentru sobe.

Pe lângă această prăvălie îmi voi continua și meșteșugul în măsură mai mare și mai extinsă, înmulțindu-mi personalul de lucru cu oameni specialiști.

Serviciu prompt și punctual așa în loc ca și-n provincie.

Glück József

Prăvălie de zugrăvit, tapet de hârtie și vâpseli.